

NGUYỄN MẠNH CÔN

11 trang bài của Hồ chủ tịch

Nguyễn Mạnh Côn

11 trang bài của Hồ chủ tịch

Nguyễn Mạnh Côn

Bìa: *Họa sĩ Chóe*

Nguồn: *Thư Quán bản thảo*

11 trang bài của Hồ chủ tịch

NGUYỄN MẠNH CÔN

**Tuần báo KHỞI HÀNH
số xuân Tân Hợi 1971**

TRUYỆN “ĐAU” CÓ THẬT

1.

Bấy giờ là cuối một năm Dần, năm Canh Dần, Ky-tô lịch 1951. Từ mấy ngày trước, các cấp cán bộ, nhân viên hầu cận và binh sĩ Tiểu đoàn Cảnh vệ, không thấy Bác đi dạo mát quanh bờ hồ trước bữa cơm chiều. Bác cũng không ra sân tập thể dục, và không nhổ cỏ, sỏi gốc, cho vườn bầu, bí, dưa. phía sau nhà. Mọi người xì xào:

– Bác đang bận. Việc quan trọng, chắc thế, vì thỉnh thoảng lại thấy đồng chí Tổng Bí thư, đồng chí Tổng Tư lệnh, đồng chí Hồ đức Thành trưởng ban Nghiên Huấn, đồng chí Tố Hữu chủ tịch Văn hóa Cứu quốc (vân vân và vân vân) hấp tấp phóng xe vào Kiểm tra 12, tay đồng chí nào cũng ôm một chồng giấy má, sách vở. Đến một lúc rồi đi ngay, vậy không phải có cuộc họp lớn. Chắc có điện thoại của Bác gọi!

Đồng chí Xường, trưởng ban Hỏa thực phủ Chủ tịch, nói riêng với đồng chí Quảng, cán bộ Tiểu đoàn Cảnh vệ, rằng đêm nào Bác cũng dùng hết một lạng cà phê cút chồn. Đồng chí Quảng, một cách rất kính cẩn, bàn rằng Bác uống nhiều cà phê để thức khuya, và Bác thức khuya để viết văn.

Quả đúng thế! Đồng chí Quảng theo Bác từ ngoài Tàu về có thành thạo hơn người thật. Bác quả đang viết văn. Nói cho đúng ra thì phải nói Bác viết bài, đăng các báo Nhân Dân, Cứu Quốc, Tiền Phong. Bài của Bác tất nhiên là quan trọng. Những anh em cao cấp trong văn phòng chủ tịch đều biết đảng Lao Động ra đời xong là đến cải cách ruộng đất. Khoảng hai tháng trước, nhân dịp kỷ niệm đồng chí Tôn Dật Tiên – người chiến sĩ cách mạng tiền phong vĩ đại lãnh đạo nhân dân Trung quốc vĩ đại đến cuộc cách mạng vô sản vĩ đại Bác đã báo trước phen này cải cách ruộng đất là một giai đoạn đấu tranh sinh tử với đế quốc, Việt gian, phản động.

Vì thế, trước khi phóng tay vào cuộc, Đảng phải nắm lấy chính quyền, mở cuộc giản chính, loại bỏ những phần tử

lưng chừng có thể trở nên nguy hiểm. Đồng thời trong nội bộ của tổ chức cũng có cuộc chinh đảng quan trọng: nhiều đảng viên cao cấp, có công lớn, nhưng có lập trường khả nghi – như bọn Vũ Đình Hòe, Bộ trưởng Bộ Tư pháp; và Dương Đức Hiền, Hà Phú Hương, lãnh tụ Dân Chủ đảng – cũng bị hạ công tác, đưa về Trung ương làm công việc mà ngày nay người ta gọi là “ngồi chơi xơi nước”.

Vì thế, nhân dịp Xuân về, chắc hẳn Bác đang bận tâm viết một bài hiệu triệu nẩy lửa mà ngọt ngào, nghiêm khắc mà rộng rãi, quyết liệt mà êm ái, để ngợi khen tinh thần chiến đấu của toàn dân phải đoàn kết sau lưng Đảng và Bác. Viết như thế kể ra cũng hơi khó, nhưng ngòi bút của Bác là ngòi bút thần, đầu óc của Bác là đầu óc phi thường, cho nên Bác nhất định viết được bài báo như vậy.

Mọi người tất nhiên đều tin tưởng. Sự chờ đợi kéo dài trong hồi hộp mãi đến ngày 25 tháng Chạp ta.

Buổi sáng sớm ngày 25, Bác dậy sớm, vừa tập thể dục xong đã gọi ngay đồng chí tài xế:

– Chú Tư! Đem xe riêng của tui sang đón anh cả ngay. Nói có khẩu lệnh của Bác kêu gấp, nghe!

Đồng chí Trung đội trưởng trung đội Công tác Đặc biệt, kiêm tài xế riêng chủ tịch chính phủ Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, lao như tên về phía nhà xe, mở cửa đóng cửa cái rầm, đoạn mở công tắc rú ga... Chiếc Trắc-xông keeng vọt qua trước trạm gác, lướt bên ven hồ rồi biến vào khu rừng thông, cuốn lên một thấp thoáng bụi mờ trên phong cảnh tuyệt vời miền Thanh La, Kim Trộn.

2.

Dồng chí Khu, trán cao bụng phệ, trong mặc áo ngắn kiểu đại quân bằng dạ đen Mông Tự, ngoài khoác măng tô Salf, đến gần Bác và đứng lại dưới thềm. Bác cười, khoe mấy chiếc răng khấp khểnh.

– Nè, tui viết đoạn rồi.

Đồng chí Khu xoa xoa hai bàn tay, vẻ sung sướng.

– Dạ, dạ.

– Tui viết bảy đêm. Chèng, vấn đề lớn... Viết rồi lại bỏ...

– Dạ, vấn đề lớn. Dạ, viết rồi lại bỏ.

Đồng chí Khu cười khinh khích trong cổ, thật là người vui mừng lắm. Bác thấy thế, cũng vui lây. Bác cuộn tập giấy cầm trong tay đưa cho đồng chí.

– Nè, chú cầm về đọc, rồi cho in luôn vào sổ Tết. In xong, cho liên lạc đặc biệt đưa vào cho mấy chú trong Trung bộ, Nam bộ. Nhớ xem lại bản chữ sắp cho cẩn thận. Đừng để lộn, vì tui không có giờ cho đánh máy. Có chữ nào nghi ngờ thì hỏi chú Thành. Nghe?

– Dạ, dạ.

Đồng chí Khu bây giờ thì vui mừng thật sự. Mặt đồng chí long lanh, miệng đồng chí tủm tỉm. Đồng chí biết “Ông Cự” là khó tính lắm. Năm sáu năm nay, Ông Cự viết bài nào cũng, bận gì thì bận, đòi chính mình đọc lại bản thảo và ký “cho in”. Năm nay Ông Cự nói rằng bận, không

có cả thì giờ cho đánh máy, nhưng cũng là dấu hiệu tín nhiệm đặc biệt. Đồng chí Khu mơ hồ thấy đồng chí đến gần chiếc ghế chủ tịch hơn, khi Ông Cự qua đời. Trong tâm hồn đồng chí dâng lên một niềm sùng bái vô biên.

Có lẽ cũng cảm thấy sự sùng bái đó, nên khi đồng chí Tổng Bí thư đã cúi chào và quay đi rồi, Ông Cự lại gọi lại:

– Nè, Khu! Có mấy hộp của Mao Chủ tịch vĩ đại gửi cho đây, chú bảo cháu Thủy nó đưa cho mấy hộp. Ba hộp. Thuốc đặc biệt, bào chế tại tỉnh Sơn Đông kia đấy. Quý lắm – Ông Cự bỗng hạ giọng, nói đủ cho một mình đồng chí Tổng Bí thư nghe – quý lắm, Tam Tiên Chí Bảo đấy. Tên hoàng đế Mãn Thanh, Càn Long, giữ kín đơn thuốc này như giữ kín ấn ngọc của y, một tiêu biểu cho uy quyền, một tiêu biểu cho... cho biện chứng pháp!

Ông Cự cười hà, hà. Đồng chí Tổng Bí thư mím môi; rung rung cái bụng phê, làm bộ ta đây cũng hứng thú lắm, nhưng không tiện cười to tiếng trước thượng cấp, đành nín thở để cười trong dạ dày. Nín được vài phút, mặt đồng chí đỏ ửng lên. Ông Cự tưởng có sự thông cảm, bèn ghé tai đồng chí nói tiếp:

– Nè, về khoa ấy... khoa bổ thận... duy vật ấy, bọn phong kiến Trung Hoa là nhất rồi, “Nhất dạ, lục giao, sinh ngũ tử” là nói về Càn Long đấy. Đứa mô nói Minh Mạng hay Tự Đức là nói bậy. Trung quốc nhất định phải vĩ đại hơn Việt Nam mình. Cả về duy... duy vật!

Ông Cự nói đoạn, cười ha hả. Nhưng trợn cười chưa dứt. có lẽ đã nhận thấy mình quá trớn, Ông Cự quay phắt đi, để đồng chí Tổng Bí thư một mình ngơ ngẩn trước thềm, và gọi lớn:

– Tư! Tư đâu? Từ bữa ni, ta mắc hợp với quý đồng chí cố vấn. Không báo cáo, không yết kiến, không điện thoại. Không kêu, tuyệt đối không được trình diện. Nghe?

Đồng chí Trung đội trưởng Biệt Công báo cáo tuân lệnh. Ông Cụ vẫy tay, rồi vào phòng. Đồng chí Tổng Bí thư đi nhận ba hộp thuốc nhỏ bọc vải màu đại hồng, in chữ kim nhũ kiểu cổ triện, xong lui thủi đi bộ ra khỏi Kiểm tra 12, thu ngắn một đoạn đường – hà tiện một ít xăng nhớt trong khi chờ đợi xe Díp riêng của đồng chí đến đón.

3.

Về đến văn phòng, đồng chí Tổng Bí thư gọi điện thoại cho đồng chí Xuân Thủy, yêu cầu đích thân đến nhận bài của Ông Cự. Đáng lẽ ra thì phải đọc, để phòng bất chợt gặp nhau, Ông Cự hỏi nghĩ thế nào, thì còn biết đường mà tán rộng. Nhưng hồi nãy đã nghe Ông Cự nói mắc họp với cố vấn – họp với cố vấn ít lắm cũng năm bảy ngày liền thì cuộc họp xong, báo cũng xong, và đến bây giờ đọc cũng kịp (Trong thâm tâm, đồng chí khẽ thở dài, vội nén một ý nghĩ bất kính không cho nó thành hình, là bài nào rồi cũng giống bài nào – thoát đầu nhắc đến quá khứ tối tăm thời Pháp thuộc, sau đến ca tụng cuộc khởi nghĩa, rồi đến tình thế hiện tại (địch đang thua ta thừa thắng xông lên), và nhiệm vụ

trước mắt (chuẩn bị tổng phản công), nhiệm vụ lâu dài (xây dựng xã hội xã hội chủ nghĩa), sau cùng đến kết luận: toàn quân quyết hy sinh đấu tranh, vượt mọi gian khổ, đoàn kết sau lưng Đảng và Bác, tiến tới thắng lợi sau cùng – hồi mới được đọc bài thứ nhất thì máu sôi trong huyết quản, đọc mấy bài sau thấy sâu sắc mông mênh, đến mấy bài sau nữa thấy đồng ý hoàn toàn... đồng ý hoàn toàn, bao giờ cũng đồng ý hoàn toàn. Nhưng cứ mỗi lần Ông Cự viết bài, lại hỏi “ý kiến thế nào?”, mà nói thẳng lại sợ Ông Cự buồn. Vả lại để cho Ông Cự hỏi người khác, đưa bài cho người khác chuyển đến tòa báo, thì chức vụ Tổng Bí thư còn có ý nghĩa quái gì! Thành thử vẫn phải đọc, rồi cố gắng tìm kiếm một ý mới, hay ít ra là một câu văn mới, hay cùng lắm là một dấu chấm, dấu phẩy không đúng chỗ coi như một khám phá về tu từ học – làm để

tài thảo luận cho Ông Cự vui lòng.

Đồng chí Xuân Thủy đến. Đồng chí Tổng Bí thư còn đang mân mê mấy hộp thuốc thật đẹp trong tay, vội thủ gấp vào túi, giả vờ nghiêng đầu về phía sau một chút rồi mới quay lại.

– Đây, bài của Ông Cự. Ông Cự bảo chú đem về, đăng tất cả các báo, vào số Tết. Chú sửa lấy bản vở, không cần đưa Ông Cự. Có gì khó thì hỏi tôi.

– Trên đầu tập?

– Cố nhiên.

– Nhưng báo in gần xong rồi, phải xé phần đầu đi in lại. Phí quá đi!

– Tùy ý chú. Ông Cự bảo vấn đề lớn, viết rồi bỏ. Chú đăng vào phần cuối thì chú hoàn toàn chịu trách nhiệm.

– Ờ, thì tôi nói vậy thôi, chứ bỏ thì bỏ, có sao đâu!

Đồng chí Xuân Thủy nói đoạn, chào đồng chí Tổng Bí thư cộc lốc hai tiếng “tôi về”. Bóng người thấp đậm chưa khuất ngoài sân, đồng chí Tổng Bí thư đã quên vụ báo chí, hai tay trở lại mân mê ba cái hộp vải nhỏ, vuông vắn: thuốc bổ thận, làm bằng nhân sâm, hà thủ ô lâu năm, dương vật của con hươu, con hải cẩu, giống chó lớn v.v...

4.

Hai hôm sau, đồng chí Xuân Thủy, Chủ nhiệm cục Tuyên Huấn hốt hải chạy vào phòng tổng bí

thư. Nhân sự chung quanh tưởng có tin Pháp lại nhảy dù xuống Bắc Cạn, Tuyên Quang, nhằm vây phủ Chủ tịch và bộ Tổng Tư lệnh như năm nào. Nhưng không phải.

Nguyên do câu chuyện là sáng hôm nay nhà chữ đưa trình bản vở, đồng chí chủ nhiệm mới nhận thấy cả tập bài chỉ có 4 tờ, đánh số 1, 2, và 14, 15, Nghĩa là thiếu 11 tờ, từ số 3 đến số 13.

– Đồng chí làm ơn xem có sót mấy tờ thiếu ở đây không?

Đồng chí Tổng Bí thư ngăn người.

– Không! Chắc là không. Tôi về, để tập bài trên bàn này, đi tắm rồi nghỉ một chút, khoảng tám giờ rưỡi gọi cho chú. Gần mười giờ chú sang.

– Hơn một tiếng đồng hồ! Đồng chí có đi đâu không? Có ai vào phòng này không?

– Không biết, không nhớ.

Đồng chí Tổng Bí thư vò đầu, vò tai.

– À, nhưng sao đến hôm nay chú mới biết? Bài của Ông Cự mà chú đem về không đọc qua xem sao ư?

Đồng chí Xuân Thủy ngẩn ngù, nhưng rồi cũng trả lời:

– Thật ra thì có. Nhưng... nhưng tôi không để ý đến số trang.

Đồng chí Tổng Bí thư quắc mắt, dáng điệu của người bắt quả tang được kẻ phạm pháp.

– Vô lý! Chú đọc, thấy đứt đoạn thì phải biết. Thấy đứt câu thì phải biết.

Đồng chí Xuân Thủy mỉm cười, nửa khinh mạn, nửa xót xa:

– Đồng chí thử đọc coi!

Đọc thì đọc chứ! Đồng chí Tổng Bí thư cầm bốn tờ giấy mỏng trên tay. A. đây là mở đầu. Lần này Ông Cụ không nhắc đến quá khứ tối tăm, mà đi thẳng vào Tổng Khởi nghĩa. Hay, hơi văn nhanh mà mạnh, giản dị mà tươi tắn. Ông Cụ nhiều tuổi rồi mà tinh thần còn khang kiện lắm. Và đây là chính quyền dân chủ cộng hòa. Hợp pháp. Hơn mười nước trên thế giới, thuộc phe tiến bộ, mới công nhận. Đúng thế! Hơn một nghìn triệu dân các nước xã hội chủ nghĩa, cộng hơn một nghìn triệu dân vô sản, ngót một nghìn triệu công nhân, tất cả là ngót ba tỷ, bao gồm 99 phần trăm dân số thế giới. Đúng, đúng lắm! Và thế là hết tờ thứ nhất.

Đây tờ thứ hai. Cuộc kháng chiến nhất định thành công. Giai đoạn phòng ngự, bảo toàn chủ lực đã qua; giai đoạn cầm cự bị đốt cháy, giai đoạn Tổng Phản công bắt đầu. Nhân dân ta tất thắng. Dịch yếu dần, nhân dân địch phản đối, thế giới tiến bộ phản đối. Đế quốc phản động nhất định không sống được. Đúng, đúng lắm! Và thế là hết tờ thứ hai.

Và đây là tờ thứ ba. Tiếp tục. Nhân dân ta đứng lên, muôn lòng như một. Phải rồi. Đúng lắm. Câu xuống dòng tờ trước, câu mở đoạn từ sau.

– Đúng lắm! Chú Thủy, chú nói phải. Không để ý đến số trang, không biết có đứt đoạn,

– À! Nhưng đồng chí có nói đồng chí Chủ tịch có thuật truyện cái gì, như vấn

đề lớn, viết rồi lại bỏ... Hay chính Chủ tịch đã bỏ những tờ ở giữa?

– Hả? Chú nói sao? Chủ tịch bỏ 11 tờ ư? Vô lý!... Nhưng... nhưng cũng có thể. Nói cho cùng thì theo nguyên tắc thông thường, bài này còn thiếu mấy đoạn nghiên cứu về chủ nghĩa lý thuyết, về tình hình thế giới, về sự tất thắng của xã hội chủ nghĩa. Nhưng có lẽ Ông cụ nghĩ đã có nhiều bài về đề tài đó rồi. Có lẽ Ông cụ có ý mới, viết ngắn cho đồng bào dễ đọc hơn...

Đồng chí Tổng Bí thư còn nghĩ một câu không nói thành lời. Đồng chí sẽ đem tờ báo đầu tiên từ máy in ra đến đưa ngay cho chủ tịch. Phải hết lời ca tụng sáng kiến này của ông Cụ mới được.

5.

 a bữa sau. Đúng 29 lấy làm 30 Tết, đồng chí Tổng Bí thư Đặng xuân Khu cầm tờ Tiền Phong số Xuân Tân Mão đến thăm chủ tịch Hồ Chí Minh.

– Thừa Bác báo mới in xong, đóng được tập thứ nhất, đem đến Bác xem.

Cụ Hồ tươi cười, tay lật tờ bìa, thấy bài “Năm mới, nhiệm vụ mới” được in ngay trang đầu, vốn vã hỏi thăm:

– Thế nào? Năm nay chú trông nom cho các cô, các chú ở Trung ương ăn Tết đầy đủ chứ. Lát nữa về, qua ban Tài chính, bảo chú Hiến đưa cho mười ngàn, về mua thêm rau, thịt, nói là tui mừng tuổi các cô, các chú.

– Dạ, anh chị em xin cảm ơn Bác.

– Còn, thế nào, thím ấy với các cháu có khỏe không? Cháu Kỳ ra ngoài Tàu học có tấn tới không? Máy ngày cuối năm, tôi có ý định cho một chú đi Yên Bái, mang cho thím và các cháu chút quà, nhưng rồi mắc viết bài. À, thế nào...

Đồng chí Tổng Bí thư biết ngay Chủ tịch muốn hỏi ý kiến của đồng chí về bài báo. Đồng chí vội nói ngay:

– Dạ, anh em đều đã được đọc bài của Bác. Anh em đều hiểu sáng kiến của Bác. Dạ, anh em đều công nhận bài Bác viết đầy tràn nhân dân tính, mà không để thiệt cho tranh đấu tính. Dạ anh em đều đồng ý coi đó là một công phu sáng tạo quan trọng.

Cụ Hồ thấy hơi ngỡ ngàng. Cái gì

mà bọn họ dùng những danh từ quá lớn như vậy. Đã đành công phu sưu khảo, viện dẫn Lê nin, Xít ta lin, Mao Chủ Tịch, cũng không nhỏ; nhưng, thành thật mà nói, cũng khó gọi được là công phu sáng tạo. Cụ bản khoản, muốn đọc lại bài ngay, nhưng không tiện. Cụ đành ậm ừ, có thể là nhận, có thể là không nhận.

Nhưng đồng chí Tổng Bí thư không hiểu, thấy Ông Cụ không tươi nét mặt, tưởng khen chưa đủ.

Đồng chí bèn nói tiếp:

– Dạ, thưa Bác, hôm qua anh em bên Nghiên Huấn đem bài của Bác ra học tập. Cứ trên quan điểm nhân dân mà nói, thì lời giáo dục của Bác vừa nhanh, vừa mạnh. Anh em cũng hiểu sự giáo dục kín đáo, tế nhị mà Bác gửi cho anh em. Lâu nay, anh em thiếu tinh thần cầu tiến.

không theo kịp nhân dân. Bài nào viết cũng dài lòng thòng, đầy nặng những lời viện dẫn...

Càng nghe Hồ Chủ tịch càng thấy lạ. Sốt ruột quá, chờ không được. Cụ lùa ngón tay vào giữa tập giấy chưa đọc, mở banh ra nhìn vào. Thì, quái, sao bài của mình lại ngắn thế này! Mười lăm tờ viết tay, phải được 6 trang in... Sao ở đây chỉ có 2 trang. Chữ ký ở dưới, không có tiếp theo. Quái! Thế này là thế nào? Còn bao nhiêu thống kê, số trận thắng, số địch bị giết, số vũ khí bắt được?...

Trong khi đó, đồng chí Tổng Bí thư vẫn thao thao:

– Dạ, thưa Bác, anh em đều hiểu cả. Cứ đưa mãi mấy con số tưởng tượng ra, nhân dân chỉ cộng số địch bị giết trong 3 năm thì hết cả dân nước Pháp, cả dân

nước ta cũng hết luôn. Anh em nhờ tôi trình lên Bác, nguyện nhập tâm bài học, từ nay không dám nói dối nhân dân nữa. Dạ, thưa Bác...

Đến đây, đồng chí Tổng Bí thư bỗng nhiên ngừng bật. Đồng chí thấy vẻ mặt Ông Cụ bừng đỏ, xạm đen, rồi lại bừng đỏ. Ngón tay trở Ông Cụ đưa lên đánh xoẹt, rọc tập báo nham nhở. Đoạn cúi đầu xuống đọc. Trời ơi! Thế này thì quá lắm rồi! Chúng nó vớt cả 11 tờ giữa bài của Bác đi rồi! Đứa nào? Đứa nào?

Nét mặt Ông Cụ hăm hăm. Đồng chí Tổng Bí thư nghĩ thôi bỏ mẹ tôi rồi. Đúng là thiếu bài của Ông Cụ rồi. Đồng chí run rẩy khẽ hỏi:

– Dạ, thưa Bác... có... có phải Bác... bỏ lại mười một tờ bài không ạ?

Lại còn hỏi! Tau thì tát vào cái mặt mi! Nhưng... nhưng không được. Nó, chúng nó, đã ca tụng, đã học tập từ hôm qua. Sự đã rồi. Bây giờ nói ra, chúng nó mất hết thể diện, từ trên xuống dưới, còn công tác thế nào được!

Cụ Hồ đành cắn răng nhận có. Và sau một phút im lặng:

– Thôi chú về, tui mệt, cần đi nghỉ.

Chào Bác rồi bước ra. Đến giữa sân lại nghe Bác gọi với:

– Này! Mười nghìn đồng để lại, có việc cần tiêu nơi khác, nghe?

6.

Mãi mấy ngày sau, khi nghỉ Tết xong, bắt đầu làm việc lại, đồng chí Tổng Bí Thư mới biết vì sao Bác Hồ thay đổi thái độ quá nhanh. Thì ra hôm đem bài của Bác về, lúc xuống xe, đồng chí mãi ngấm nhìn ba hộp thuốc, bỏ quên tập giấy trên xe. Gió lộng Tây Bắc thổi bay tập giấy xuống sân, ra vườn. Đồng chí tài xế nhặt được 4 tờ, đem vào trước, xếp nguyên trong tờ bìa, đặt lên bàn. Còn các đồng chí cận vệ nhặt 11 tờ sau, đưa cho đồng chí trưởng Văn phòng đem vào. Mãi mồng 4 Tết, đồng chí Tổng Bí Thư mới tìm thấy chúng trong ngăn kéo.

